

Bob Poppen - vrijwillig molenaar

Geboren achter “Koster’s meuln” te Oude Pekela, vier jaar na de fatale brand, die de molen van zijn gevlucht en achtkant beroofde. Ik ken de molen dan ook alleen als het grote stenen onderachtkant, waarin in mijn jeugd nog volop werd gemalen. Niet tussen molenstenen, maar tussen elektrisch aangedreven, verticaal geplaatste ronde metalen platen, die in een platte trommel waren opgesloten. De maalzolder was voorzien van een laadvloer, vanwaar de zakken meel en graan op en van de vrachtauto konden worden getransporteerd.

Als kind kwam ik veel op deze molen en ik zie nog het warme meel tussen mijn vingers doorglijden. Zaterdags mocht ik mee met Karel Koster, de molenaar, die met zijn Ford vrachtwagen het meel bij de omliggende boerderijen afleverde. Omdat ik achter de molen woonde, kwam ik elke dag over het molenerf, want zo bereikte ik het dorp en de school.

Kort voor mijn diensttijd verhuisde ik en daardoor heb ik de definitieve afbraak van de molen niet meer meegemaakt.

Ik belandde in het grafisch vak en werkte op een viertal grote drukkerijen. In het midden van de jaren '70 veranderde dit oude vak ingrijpend en toen de letterkasten op de markt te koop werden aangeboden, schoolde ik mij om in het hulpverleningsvak. De molens waren inmiddels al lang op de achtergrond geraakt, maar niet helemaal vergeten. In het Overijsselse Wijhe, waar ik toen woonde, zat ik in het bestuur van een natuur en milieuvereniging en één van mijn mede bestuursleden was vrijwillig molenaar op “De Wijhese molen”. Toen ik de mogelijkheid kreeg met de vut te gaan, heb ik even geopteerd om in mijn naderende vrije tijd als stervensbegeleider te gaan werken, maar het werd dus de opleiding tot vrijwillig molenaar.

Mijn officiële instructiemolen was de “Havekes Mölle” te Twello, met twee veelzijdige en ervaren instructeurs, maar op de woensdag draaide ik mee op de “Bökkers Mölle” te Olst, eveneens met twee ouwe rotten als molenaar en na ruim een half jaar draaide ik in de zomermaanden elke vrijdag (na een test) zelfstandig op de “Monnikenmolen” in St. Jansklooster.

Op de theorieavonden in Arnhem ontmoette ik de beheerder van de standermolen “Tot Voordeel en Genoegen” te Alphen aan de Maas en al spoedig draaide ik af en toe op zondagen op deze prachtige molen. De donderdag had ik nog vrij en zo ging ik vele keren naar de molen “De Hoop” te Garderen en leerde daar het nodige van de beide molenaars. Ook op vele andere molens in Overijssel en Gelderland draaide ik regelmatig mee. Zo heb ik goede herinneringen aan de vele keren dat ik meedraaide op de molen “Nooit Gedacht” met de zeer ervaren D. J. Abelskamp in Warnsveld en aan de theorielessen van hem in het knusse hokje op de maalzolder. En uiteraard draaide ik af en toe mee op de molen in mijn woonplaats en zo ook op de molen “De Vlijt” te Marle, aan de andere kant van de IJssel, met de oud-eigenaar en molenaar Jan Kelderman. Ondertussen bezocht ik ook de theorieavonden in Enschede en in Zwolle, waardoor ik fulltime met molens bezig was. Toen ik dan ook na ruim anderhalf jaar examen ging doen, had ik 630 uren praktijk gedraaid op 26 molens en daarnaast nog eens 42 andere molens bezocht en bekeken. Je kunt wel stellen dat het molenvirus mij behoorlijk te pakken had gekregen.

Op 8 mei 2000 deed ik examen op “De Vilsterse molen” te Vilsteren, na er eerst tevoren zes weken lang uitgebreid op te hebben geoefend. Eén van de examinatoren was Ida Wierenga en de gecommitteerde van de Hollandsche Molen, Bert van Uffelen, kon mij na afloop het speldje van het Gilde met het bekende logo overhandigen.

In de volgende dagen werd ik door een aantal moleneigenaren benaderd, of ik de vaste molenaar op hun molen wilde worden. Maar ik had reeds een ijzer in het vuur, want tijdens een themales op de oliemolen te Roderwolde, had ik gehoord dat men op de molen te Uithuizen een molenaar zocht. In een gesprek met een medewerker van de gemeente Eemsmond werd mij verteld dat men eigenlijk maar één eis had en dat was: ik moest mijn ‘papiertje’ hebben.

Nadat ik het ‘papiertje’ kon tonen werd ik benoemd op de molen met toen nog de naam “Jonge Jan” en kon ik de verhuizing, terug naar mijn roots in het hoge noorden gaan uitvoeren. Uiteindelijk werd het 15 juli 2000 toen ik voor het eerst zelfstandig op deze molen draaide.

Vrijwel vanaf het begin kreeg ik van de bezoekers het verhaal over de ‘verkeerde’ naam van de molen te horen. Dat stimuleerde mij in de geschiedenis van de molen te duiken en inderdaad, uit oude bronnen bleek dat de officiële naam “De Liefde” was en dat de laatste eigenaar in 1963 eigenmachtig, en tot grote woede van o.a. B. van der Veen Czn., de molen had vernoemd naar zijn een jaar eerder geboren kleinzoon.

Eén van de bezoekers die er sterk op aandrong te zorgen dat de molen zijn oorspronkelijke naam weer terug zou krijgen, was J. Y. Kremer, die in de oorlogsjaren als jonge knecht op de molen had gewerkt. Van hem hoorde ik vele verhalen over de molen en samen hebben we de naamskwestie bij de gemeente Eemsmond aangekaart. Overigens was mij gebleken dat reeds bij de aankoop van de molen door de toenmalige gemeente Hefshuizen, in 1987, de heer A. Bolt, geschiedschrijver, eenzelfde verzoek aan de gemeente had gericht. Hierop had hij als antwoord ontvangen dat de restauratie inderdaad een goede aanleiding was de naamswijziging te overwegen, maar tot daden was men toen echter niet gekomen. Nu werd de gemeente wel actief, zo wond zij bij vele instanties advies in en na ruim een jaar besloot zij dat de molen inderdaad haar oorspronkelijke naam diende terug te krijgen. Dit feit vond met een officiële onthulling door een wethouder en in aanwezigheid van genodigden en belangstellenden op 3 juli 2002 plaats.

Onderwijl had ik ontdekt dat de molen een oude en lange geschiedenis heeft en dus besteedde ik steeds meer tijd aan het speuren naar bronnen en gegevens. Een onderzoek naar de geschiedenis van deze molen met een ouderdom die terug ging tot in de 15^e eeuw, leek mij een mooie klus. Uiteraard hoorde daar ook het oude nog aanwezige molenaarshuis bij en evenzo de voor de molen staande sarrieshut. Ik stelde mij voor aan deze beide gebouwen een kort hoofdstuk te wijden. Geen moment was ik mij toen bewust dat mijn speurtocht naar gegevens over de sarrieshut dusdanig veel materiaal zou opleveren, dat het oorspronkelijk geplande hoofdstukje uiteindelijk een boek over de belasting op het gemaal van bijna 300 pagina’s zou worden.

Nog steeds vind ik materiaal over de voorganger van de in 1866 gebouwde molen “De Liefde”, zo vond ik onlangs zes vermeldingen uit de periode 1536-1566, waarin reparaties aan de oude standerdmolen worden beschreven. Daarnaast heb ik ontdekt dat er in z’n geheel ca. 10 molens in Uithuizen hebben gestaan. En ik heb tijdens mijn onderzoekswerk geconstateerd dat elke molen een geschiedenis heeft, de één wat langer of interessanter dan de ander, maar over vrijwel elke molen is wel iets te vinden en te vertellen. Een ander boeiend aspect is dat bij elke molen ook mensen horen, eigenaren, bestuurders, molenmakers en molenaars en ook daarover is vaak iets te vinden en te vermelden. Ook de zoektocht naar de plaats van een molen in de (dorps)-gemeenschap of in het omringende (lage) land levert vaak interessant materiaal op.

Het is die combinatie van een intrigerend en ingenieus bouwwerk, zijn nut en toepassing in de loop der eeuwen en de mensen die zoiets konden uitdenken en oprichten, die tot de bouw besloten en die ermee werkten, waardoor molens voor mij zo boeiend en fascinerend zijn.

En daarover hoop ik nog veel te ontdekken, er af en toe iets over te kunnen schrijven en er nog lang van te kunnen genieten.

Uithuizen, januari 2010

Afgedrukt in het blad “Muldersnijs” van de Molenwerkgroep Oost-Groningen 2010 - 1

Deze pagina is onderdeel van de homepage van B. D. Poppen.

<http://www.bdpoppen.nl>